

Instytucje prawne prawa spadkowego w RP

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Gra interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].
- Źródło: oprac. własne.

Instytucje prawne prawa spadkowego w RP

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Doniosłym zdarzeniem, kończącym życie każdego człowieka jest jego śmierć. Niesie ona różne skutki, w tym związane z dziedziczeniem majątku, który pozostawiła po sobie osoba zmarła. Dziedziczenie może następować zarówno na podstawie testamentu, jak i ustawy – w przypadku gdyby osoba zmarła nie zdecydowała się rozporządzić zgromadzonym za życia majątkiem w drodze testamentu.

Twoje cele

- Wyjaśnisz pojęcia: spadkodawca, spadkobierca, spadek i dziedziczenie.
- Scharakteryzujesz dziedziczenie ustawowe i testamentowe.
- Opracujesz projekt testamentu.
- Przeanalizujesz przesłanki zrzeczenia się, przyjęcia i odrzucenia spadku.

Przeczytaj

Prawo spadkowe – definicje

Spadkodawca

Spadkodawca to [osoba fizyczna](#), której prawa i obowiązki majątkowe mające charakter cywilnoprawny przechodzą po jej śmierci na następców prawnych (spadkobierców).

Spadkobierca

Spadkobierca to osoba fizyczna lub [osoba prawna](#), która wstępuje w ogół praw i obowiązków spadkodawcy zgodnie z zasadami określonymi w prawie spadkowym.

Spadek

Spadek to ogół podmiotowych praw i obowiązków majątkowych zmarłego, które przechodzą z chwilą jego śmierci na jednego lub kilku spadkobierców, przy czym te prawa i obowiązki muszą mieć charakter cywilnoprawny.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Dziedziczenie

Dziedziczenie to przejście wskutek śmierci spadkodawcy ogółu praw i obowiązków majątkowych objętych spadkiem na jednego lub kilku spadkobiorców. Inaczej określane jako spadkobranie.

Dziedziczenie ustawowe

Dziedziczenie ustawowe zachodzi wtedy, gdy zmarły nie pozostawił po sobie ważnego testamentu. O tym, kto będzie po nim dziedziczył, rozstrzygają wówczas przepisy ustawy – kodeksu cywilnego.

Zasady dziedziczenia ustawowego

Kodeks cywilny dzieli spadkobierców na kilka grup. Ma to istotne znaczenie, ponieważ osoby z dalszej grupy dziedziczą tylko wtedy, gdy nie nastąpiło dziedziczenie z grupy przed nimi.

Grupy spadkobierców ustawowych są następujące:

1. dzieci (i potomkowie dzieci) spadkodawcy dziedziczący razem z małżonkiem spadkodawcy;
2. małżonek spadkodawcy, rodzice, rodzeństwo i potomkowie rodzeństwa spadkodawcy;
3. dziadkowie spadkodawcy i potomkowie dziadków;
4. pasierbowie;
5. gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Polsce.

Dziedziczenie ustawowe dzieci i małżonka

W pierwszej kolejności dziedziczą dzieci zmarłego i jego małżonek według następujących zasad:

- dzieci i małżonek spadkodawcy dziedziczą w równych częściach;
- część przypadająca małżonkowi spadkodawcy nie może być mniejsza niż $\frac{1}{4}$ spadku.

Jeżeli któreś dziecko spadkodawcy zmarło przed śmiercią spadkodawcy, to udział w spadku, który by takiemu dziecku przypadł, przechodzi na potomków tego dziecka, a więc wnuki spadkodawcy dzielą się częścią po swoim rodzicu.

W przypadku gdy w chwili śmierci spadkodawca nie pozostawał w związku małżeńskim, a miał dzieci, to cały spadek przypadnie dzieciom. Małżonek rozwiedziony nie dziedziczy po byłym małżonku, chyba że zostanie uwzględniony w testamencie. Nie dziedziczy także małżonek pozostający w separacji orzeczonej przez sąd.

Dziedziczenie ustawowe małżonka i rodziców spadkodawcy

Jeżeli małżonek – spadkodawca – nie miał potomków, jego spadkobiercami będą, oprócz małżonka, także rodzice. Otrzymają oni:

- małżonek spadkodawcy – $\frac{1}{2}$ spadku;
- rodzice spadkodawcy – każde z nich po $\frac{1}{4}$ spadku.

Spadek w całości obejmą rodzice spadkodawcy (po połowie), gdy spadkodawca nie miał potomków ani nie pozostawił małżonka.

Dziedziczenie ustawowe przez rodzeństwo spadkodawcy

Spadek trafia do rodzeństwa spadkodawcy tylko wtedy, gdy miał trafić do jego rodziców, a jedno z nich (lub oboje) już nie żyje. Udział rodzica jest dzielony po równo między rodzeństwo spadkodawcy.

Dziedziczenie ustawowe przez potomków rodzeństwa

Może ono dojść do skutku, jeżeli:

1. spadkodawca nie zostawił po sobie potomków;
2. któreś z rodziców spadkodawcy nie żyje;
3. któreś z rodzeństwa spadkodawcy nie żyje, jednak żyje potomek tego rodzeństwa.

Dziedziczenie ustawowe przez dziadków

Również dziadkowie mają możliwość dziedziczenia. Gdy zmarły nie pozostawił:

1. potomków;
2. małżonka;
3. rodziców;
4. rodzeństwa ani potomków rodzeństwa.

Dziadkowie dziedziczą spadek w równych częściach, a więc każdemu przypada $\frac{1}{4}$ spadku.

W przypadku gdy któreś z dziadków zmarło, zanim zmarł wnuk, wtedy udział w spadku takiego nieżyjącego już dziadka przechodzi na potomków tego dziadka. Jeżeli dziadek nie miał potomków, to jego część przypada po równo pozostałym dziadkom.

Dziedziczenie ustawowe przez pasierbów

Dziedziczenie ustawowe może też obejmować **pasierbów** spadkodawcy. Podstawowym warunkiem dziedziczenia przez pasierbów spadkodawcy jest to, aby w chwili śmierci spadkodawcy nie było przy życiu:

1. małżonka spadkodawcy;
2. krewnych spadkodawcy, tj. rodziców, rodzeństwa i potomków rodzeństwa, dziadków i potomków dziadków.

Dodatkowo, aby pasierb mógł dziedziczyć, muszą nie żyć także jego rodzice biologiczni.

Dziedziczenie ustawowe przez gminę lub skarb państwa

Jeżeli spadkodawca nie ma spadkobierców, to spadek po nim przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Polsce, a jeżeli nie da się ustalić tego miejsca albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, wówczas spadek przypada skarbowi państwa.

Zastanów się, w jaki sposób spadkobiercy mogą się podzielić spadkiem po zmarłym.

Źródło: domena publiczna.

Dziedziczenie testamentowe

Każda osoba, która ma pełną [zdolność do czynności prawnych](#), ma prawo rozporządzić swoim majątkiem na wypadek śmierci przez sporządzenie testamentu, w którym powoła do całości lub części spadku jedną lub kilka osób. Testament może być przez taką osobę odwołany w każdej chwili (w całości lub części). Odwołanie testamentu może nastąpić albo przez sporządzenie nowego testamentu przez spadkodawcę, albo przez zniszczenie lub pozbawienie go cech, od których zależy jego ważność, bądź też przez dokonanie w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. W przypadku sporządzenia przez spadkodawcę nowego testamentu bez zaznaczenia w nim, że poprzedni odwołuje, odwołaniu ulegają tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu.

Kiedy testament jest nieważny?

W pewnych sytuacjach testament jest nieważny, a mianowicie jeżeli został sporządzony:

- w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli;
- pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści;
- pod wpływem groźby.

Formy testamentu

Spadkodawca może sporządzić testament zarówno w formie zwykłej, jak i w formie szczególnej.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zachowek

Ważną instytucją prawa spadkowego jest zachowek, czyli uprawnienie przysługujące potomkom, małżonkowi i rodzicom spadkodawcy w przypadku gdyby ten pominął ich w testamencie. W ten sposób zostają zabezpieczone interesy najbliższej rodziny osoby zmarłej, ale równocześnie ograniczona zostaje swoboda spadkodawcy w dysponowaniu majątkiem. Zstępnym (potomkom), małżonkowi i rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z mocy ustawy należą się:

- $\frac{2}{3}$ wartości udziału spadkowego, który by im przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, jeżeli są to osoby trwale niezdolne do pracy albo małoletni zstępn;
- $\frac{1}{2}$ wartości udziału spadkowego w pozostałych przypadkach.

Aby pozbawić osobę uprawnioną prawa do zachowku spadkodawca musi ją wydziedziczyć w testamencie, podając przyczynę wydziedziczenia. Może nią być:

- uporczywe postępowanie wbrew woli spadkodawcy w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- dopuszczenie się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazie czci;
- niedopełnianie wobec spadkodawcy obowiązków rodzinnych, które znamionuje uporczywość.

Zrzeczenie się dziedziczenia

Następuje ono w drodze zawarcia umowy notarialnej między przyszłym spadkodawcą a spadkobiercą ustawowym, której skutkiem jest wyłączenie od dziedziczenia zrzekającego się i jego [zstępnym](#). W umowie można jednak zaznaczyć, że skutki tej umowy dotyczą wyłącznie spadkobiercy.

Przyjęcie spadku

Przyjęcie spadku to nieodwołalne i bezwarunkowe oświadczenie woli złożone w sposób wyraźny lub milczący, wpływające na zakres odpowiedzialności spadkodawcy za długi

spadkowe. Można je złożyć przed sądem lub notariuszem.

Termin na złożenie oświadczenia dotyczącego przyjęcia spadku wynosi sześć miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Jego brak powoduje uznanie, że spadek został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Odrzucenie spadku

Jest to jednostronna czynność prawna, przez którą spadkobierca oświadcza przed sądem albo notariuszem, że nie przyjmuje spadku. Spadkobierca wskutek odrzucenia spadku zostaje wyłączony z dziedziczenia, co nie oznacza automatycznego wyłączenia możliwości dziedziczenia przez jego zstępnych.

Rozważ, jakie mogą być przesłanki wydziedziczenia.

Źródło: domena publiczna.

Słownik

osoba fizyczna

prawne określenie każdego człowieka, który występuje jako podmiot w stosunkach cywilnoprawnych

osoba prawna

trwałe zespolenie ludzi i środków materialnych w celu realizacji określonych zadań, wyodrębnione w postaci jednostki organizacyjnej, wyposażonej przez prawo

w osobowość prawną

pasierb

przysposobiony syn małżonka lub małżonki z poprzedniego związku

pasierbica

przysposobiona córka małżonka lub małżonki z poprzedniego związku

testator

spadkodawca, który pozostawił testament

zdolność do czynności prawnych

zdolność do samodzielnego działania we własnym imieniu poprzez nawiązywanie, zmianę czy rozwiązywanie stosunków prawnych

zstępni

wszyscy potomkowie danej osoby fizycznej

wstępni

osoby, od których osoba fizyczna się wywodzi

Gra interaktywna

Polecenie 1

Zagraj w grę interaktywną i wykonaj ćwiczenia.

Test

Sprawdź swoją wiedzę, biorąc udział w grze

Poziom
trudności:

łatwy

Limit czasu:

7 min

Twój ostatni
wynik:

-

Uruchom

Ćwiczenie 1

Przytocz argumenty przemawiające za swobodą obdarowania przez testatora swoim majątkiem dowolnej osoby, także niespokrewnionej. Uzasadnij swoje zdanie.

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*

Art. 949

§1. Spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą.

§2. Jednakże brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

Na podstawie przepisów przygotuj projekt testamentu osoby fizycznej.

Ćwiczenie 3

Wskaż różnicę między zrzeczeniem się dziedziczenia a odrzuceniem spadku.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Uporządkuj spadkobierców ustawowych w kolejności dziedziczenia.

dzieci (i potomkowie dzieci) spadkodawcy

pasierbowie, czyli dzieci małżonka spadkodawcy (jeśli żadne z ich rodziców nie dożyło śmierci spadkodawcy)

gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Polsce

małżonek bezdzietnego spadkodawcy

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

Następuje ono w drodze zawarcia umowy notarialnej. Stronami umowy są przyszły spadkodawca i spadkobierca ustawowy, a jej skutkiem jest wyłączenie z dziedziczenia spadkobiercy ustawowego i jego zstępnych.

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie przytoczonej charakterystyki wskaż, o jaką instytucję prawa spadkowego chodzi.

Ćwiczenie 3

Wskaż ustawę określającą zasady dziedziczenia ustawowego.

- ☐ *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*
- ☐ *Kodeks postępowania administracyjnego*
- ☐ *Kodeks cywilny*
- ☐ *Kodeks postępowania cywilnego*

Ćwiczenie 4

Dokończ zdanie.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza...

- ☐ oznacza przyjęcie spadku z wyjątkiem ruchomości.
- ☐ jest związane z ograniczoną odpowiedzialnością za długi spadkowe.
- ☐ jest związane z nieograniczoną odpowiedzialnością za długi spadkowe.
- ☐ oznacza przyjęcie spadku z wyjątkiem nieruchomości.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*

Art. 934

§ 1. W braku zstępnych, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada dziadkom spadkodawcy; dziedziczą oni w częściach równych.

§ 2. Jeżeli któregoś z dziadków spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępny. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału spadku między zstępnych spadkodawcy.

§ 3. W braku zstępnych tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

Wskaż warunek, który musi być spełniony, żeby dziadkowie mogli dziedziczyć po wnuku.

Wskaż udział każdego dziadka w spadku po wnuku.

Zapoznaj się z tekstami i wykonaj polecenie.

Źródło I

Spadkodawczyni pozostawiła męża i syna. Córka spadkodawczyni zmarła rok przed śmiercią spadkodawczyni (otwarcie spadku). Córka miała dwójkę dzieci (wnuki spadkodawczyni).

Źródło: opracowanie własne.

Źródło II

“ *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*

Art. 931 § 1. W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

§ 2. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

Wskaż, kto i w jakich częściach będzie dziedziczył po spadkodawczyni zgodnie z zasadami dziedziczenia ustawowego.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z opisaną sytuacją i wykonaj polecenie.

Grupa alpinistów postanowiła zdobyć zimą ostatni niezdobyty o tej porze roku ośmiotysięcznik K2. Po długich przygotowaniach u podnóża góry alpiniści przystąpili do ataku na szczyt. W trakcie ataku, w którym udział brało sześć osób, pogoda radykalnie się pogorszyła i wiadomo było, że alpiniści nie tylko nie zdobędą szczytu góry, ale prawdopodobnie przynajmniej niektórzy zginą. W tych okolicznościach jeden z nich, dysponujący dużym majątkiem, zdecydował, że sporządzi testament. Niestety, grupa nie miała żadnych przyborów do pisania.

Źródło: opracowanie własne.

Podaj sposób, w jaki alpinista będzie mógł sporządzić ważny testament, i wyjaśnij jego istotę.

Zapoznaj się tekstami i wykonaj polecenie.

Źródło I

Spadkodawca nie miał żadnych potomków, za to miał cztery siostry. W chwili jego śmierci żyli: żona, matka i całe rodzeństwo. Ojciec spadkodawcy zmarł dwa i pół roku przed śmiercią spadkodawcy (przed otwarciem spadku po spadkodawcy).

Źródło: opracowanie własne.

Źródło II

“ *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*

Art. 932

§ 1. W braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice.

§ 2. Udział spadkowy każdego z rodziców, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem, wynosi połowę spadku.

§ 3. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.

§ 4. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

§ 5. Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

§ 6. Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku i brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub ich zstępnych, udział spadkowy rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi połowę spadku.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

Na podstawie opisanego przypadku wskaż krąg spadkobierców ustawowych i części, w jakich otrzymają spadek po spadkodawcy zgodnie z k.c.

Dla nauczyciela

Autor: Dawid Tarczyński

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Instytucje prawne prawa spadkowego w RP

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

5) wyjaśnia podstawowe instytucje prawne prawa rzeczowego i spadkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (własność, formy nabycia własności, spadek, dziedziczenie ustawowe i testamentowe, zachówek).

Zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

10) wyjaśnia instytucje prawne prawa spadkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (spadkobierca; formy testamentu; przyjęcie i odrzucenie spadku).

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje, kim jest spadkodawca, spadkobierca i czym jest spadek oraz dziedziczenie;
- porównuje dziedziczenie ustawowe z testamentowym;

- opracowuje projekt testamentu;
- klasyfikuje przesłanki zrzeczenia się, przyjęcia i odrzucenia spadku.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimedium.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie odpowiadają na pytania:

- Co rozumiecie pod pojęciami: spadkodawca, spadkobierca, spadek?
- Czy wiecie, co to dziedziczenie?
- Czy potraficie wskazać, w jaki sposób spadek po osobie zmarłej przechodzi na spadkobierców?

Zebrane odpowiedzi są zapisywane na tablicy przez wybraną osobę (posłużą do sporządzenia notatki z lekcji).

2. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Wprowadzenie nauczyciela – omówienie:

- podstawowych pojęć prawa spadkowego, tj.: spadkodawcy, spadkobiercy, spadku i dziedziczenia;
- charakterystyki dziedziczenia ustawowego i testamentowego;
- instytucji zrzeczenia się, przyjęcia i odrzucenia spadku.

2. Zespół klasowy zostaje podzielony na dwie grupy; każda grupa realizuje powierzone jej zadanie:

- grupa I – przygotowuje projekt testamentu dowolnej osoby fizycznej z wydziedziczeniem współmałżonka na podstawie tekstu źródłowego.

“ ***Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny***

Art. 1008. Spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

- grupa II – przygotowuje projekt testamentu dowolnej osoby fizycznej z zapisem na rzecz swojego przyjaciela na podstawie tekstu źródłowego.

“ ***Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny***

Art. 968 § 1. Spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis zwykły).

§ 2. Spadkodawca może obciążyć zapisem zwykłym także zapisobiercę (dalszy zapis).

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 8.06.2020 r.].

Każda grupa prezentuje efekty swojej pracy, wybrana osoba omawia przygotowane projekty.

W klasie zostaje przeprowadzona dyskusja na temat „Ze względu na jakie przesłanki, wartości lub zasady w niektórych sytuacjach spadkodawca może wydziedziczyć najbliższe sobie osoby?”.

3. Sporządzenie notatki z lekcji z podziałem na najważniejsze informacje dotyczące:

- podstawowych pojęć prawa spadkowego (spadkodawcy, spadkobiercy, spadku, dziedziczenia);
- rodzajów dziedziczenia;
- zrzeczenia się, przyjęcia i odrzucenia spadku.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie grają w grę interaktywną dotyczącą instytucji prawa spadkowego.

2. Wykonanie ćwiczeń do gry interaktywnej (1–3).

Praca domowa:

Wykonanie ćwiczeń z modułu „Sprawdź się” (1–8).

Materiały pomocnicze:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Gra interaktywna może być wykorzystana do lekcji powtórzeniowej lub jako materiał do przygotowania prezentacji multimedialnej o instytucjach prawnych prawa spadkowego w RP.